

1-8. SINIFLAR GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN SANAT ve KÜLTÜR İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ*

Examination of Visual Arts Course at 1st-8th Grades Within The Context of The Relationship Between Art and Culture

Doç. Dr. Taşkın DENİZ

Karabük Üniversitesi

taskindeniz@karabuk.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-1293-5404

Nuray ÇAĞLAYAN

Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

ncaglayan64@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-8972-8166

Öz

Bilim ve sanata ait bilginin kuşaklar arasında aktarılmasında eğitimin önemli işlevlere sahip olduğu ifade edilebilir. Geçmiş kuşakların aktardıkları bilgiler, kültür ve sanatı da kapsamakta ve bu bilgiler sanat eğitimi yoluyla kazanılmaktadır. Bu araştırmada, görsel sanatlar dersinin sanat ve kültür ilişkisi bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada ele alınan olgu ve ilişkilerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve bütüncül bir bakış oluşturulması amacıyla nitel durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında ele alınan veriler görsel sanatlar eğitimi ile ilgili arşiv ve dokümanlardan elde edilmiştir. Araştırma bulguları; kültürel miras alanına ait 34 kazanımın 1-8. sınıf düzeylerinde yer aldığını göstermektedir. Bulguların değerlendirilmesi sonucunda, görsel sanatlar dersinin sanat ve kültür arasındaki ilişkinin kurulmasında ve kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında önemli işlevlere sahip olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda, görsel sanatlar dersinin yalnızca yetenekle ilişkili bir ders olmadığı aynı zamanda kültürel miras aktarımında da önemli görevleri üstlendiği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Görsel Sanatlar, Sanat, Kültür, Kültürel Miras

Abstract

It can be stated that education has important functions in the transfer of knowledge of science and art between generations. The knowledge conveyed by past generations also includes culture and art, and this knowledge is gained through art education. In this

* Bu makale; 2. Yazarın "Kültürel Mirasın Aktarımında Görsel Sanatlar Dersinin Yeri ve Önemi" başlıklı yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

research, it is aimed to examine the visual arts course in the context of the relationship between art and culture.

Qualitative case study method was used in order to examine the facts and relations discussed in the research in detail and to create a holistic view. The data discussed within the scope of the research were obtained from archives and documents related to visual arts education. Research findings; shows that 34 acquisitions belonging to the field of cultural heritage are at the 1-8 grade levels. As a result of the evaluation of the findings, it has been understood that the visual arts course has important functions in establishing the relationship between art and culture and transferring cultural heritage to future generations. In this context, it can be said that the visual arts course is not only a skill-related course, but also undertakes important tasks in the transfer of cultural heritage.

Key words: Visual Arts, Art, Culture, Cultural Heritage

Giriş

Sanat sözcüğünün kökeni, Latince 'ars' ve Yunanca 'tekhne' sözcükleriyle bağlantılıdır. Belirli bir güzelliğin, estetik değer ve düşüncenin tasarım veya ifadesinde uygulanan teknikler sanat olarak ifade edilebilir (Bozkurt, 2014:17; Bağlı, 2010:8). Bu ifade İngilizce 'art' sözcüğünün kökenini açıklamaktadır. Türkçe 'sanat' sözcüğü ise Arapça 'sun' kökünden türemekte ve sunmak anlamında kullanılmaktadır. Dilimize bu kökenden gelen sözcük 'sanat' olarak evrilmiştir. Köken olarak kolaylıkla açıklanabilen sanatın net bir tanımını yapmak ise oldukça güçtür. "Yüzyıllar boyunca sanat için pek çok tanım önerilmesine rağmen tartışmaları sonlandıracak ortak bir tanıma varılamamıştır" (Keser, 2005:291). Çünkü sanat içinde bulunduğu koşullardan bağımız gelişen bir kavram değildir. "Toplumsal, siyasal ve ekonomik yaşamdaki değişimler, sanatlarda da sürekli bir devrim yaşanmasını sağlamıştır" (Bozkurt, 2014:57).

"Birçok kimseler için sanat, yalnız duylara yönelik uyarılarla hazlardan oluşur; birçokları için, insan ruhunun, içinde yaşadığı dünyayı kendine göre aydınlattığı bir dildir. Bazıları için sanat, edinilen yaşantılarla bütün bir hayatın görüşünün, duyları baştan çıkararak, duyluları harekete geçiren bir ifade aracıdır" (Edman, 1977:18). Sanat kavramlarındaki çeşitlilik farklı bakış açılarına göre şekillenen düşünceler sonucu ortaya çıkan sanat kuramlarıyla açıklanmaktadır. "Sanat kuramları; sanat olayında rol oynayan sanatçı, eser, okur ve bunların içinde bulunduğu dış dünya (toplum) unsurlarından birine yöneliktir" (Moran, 2007:10). Temeli Antik Yunan felsefesine dayanan bu kuramlar, Platon'un görüşleriyle başlar. "Platon ve Aristoteles'in ortaya koyduğu görüşler, sanatı bir yansıtma olarak görmekte ve dış dünya ile ilişkilendirerek açıklamaktadır. Bu anlayışa uygun olarak sanat eserinde, doğa, insan, yaşam, kısacası gerçeklik yansıtılmış olarak görülür" (San, 1985:26). Sanatı bir yansıtma olarak ifade eden görüşlerin ardından pek çok düşünce ortaya çıkmış ve sanatın düşüncel evrimi yüz yıllar boyunca sürmüştür.

Sanat hem kültürü şekillendiren hem de kültürle birlikte şekillenen bir olgudur. Bu niteliğinden dolayı sanat ve kültür kavramları genellikle birlikte kullanılmakta ve ayrılmaz bir bütün olarak düşünülmemektedir. Geçmiş nesillerin sahip oldukları bilgi ve deneyimleri kendinden sonraki nesillere aktarmada eğitim önemli bir rol

üstlenmektedir. Bu araştırmada, görsel sanatlar dersinin sanat ve kültür ilişkisi bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Kültür ve Kültürel Miras

Diker ve Deniz'e göre (2017:1); Fransızcadan dilimize gelen kültür kelimesinin farklı anlamları yer almaktadır. "Dilbilimciler 'kültür' kelimesinin Latince edere-cultura kelimesinden türediğini söylemektedir" (Mejuyev, 1987'den akt. Oğuz, 2011:125). TDK (2021) sözlüğünde 'kültür' kelimesi altı maddede açıklanmıştır;

- Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin
- Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü
- Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi
- Bireyin kazandığı bilgi
- Tarım
- Uygun biyolojik şartlarda bir mikrop türünü üretme

Bu maddeler; kültür kavramının anlamındaki farklılaşmaları ortaya koymaktadır. Ziya Gökalp (2019:39) hars olarak ifade ettiği kültürü "bir milletin dini, ahlaki, hukuki, muakalevi, bedii, lisani, iktisadi ve fenni hayatlarının ahenktar bir mecmuası" olarak açıklamaktadır. UNESCO'ya göre (2001:62) kültür, "toplumun veya bir sosyal grubun ayırt edici manevi, maddi, entelektüel ve duygusal özellikler kümesi, sanat ve edebiyatın yanı sıra yaşam tarzlarını, birlikte yaşama şekillerini, değer sistemlerini, gelenekleri ve inançları da kapsayan bir olgu olarak görülmelidir."

"Tanımları çok çeşitli olan kültür kavramı gözden geçirildiğinde, kültürün ortak özellikleri olarak görülebilecek bazı noktalar bulunabilmektedir. Bu özellikler şöyle özetlenebilir (Dönmezer, 1994'ten akt. Köse, Tetik ve Ercan, 2001:222).

- Kültür bir toplumu diğerinden ayırmak için bir tür alâmeti farika (marka)dır.
- Kültür toplum değerlerini bir bütün haline getirir ve bunları sistematik bir biçimde taşır.
- Kültür toplumun üyelerince paylaşılr.
- Kültür, dayanışmanın en önemli temellerinden birisidir.
- Kültür öğrenilmiş davranışlardan oluşur.
- Kültür sosyal yapının bir kopyasını verir.
- Kültür değişebilir.
- Sosyal kişiliğin belirip oluşmasında kültür, bütün toplumlar bakımından egemen bir faktördür"

"Çeşitli ülkelerde miras anlamında kullanılan kültürel özellik kavramı, ilk kez 1954 tarihli Lahey Sözleşmesinde, silahlı çatışma durumunda kültürel mirasın korunmasına ilişkin olarak görülmektedir. Sözleşme, tüm insanlığın kültürel mirasını korumanın gerekli olduğunu belirtir" (Vecco, 2010:322). "Kültürel miras kavramı, geçmişte ve günümüzde tarihçiler, arkeologlar, antropologlar ve diğer insan yaşamı araştırmacıları tarafından iyi tanınan ve evrensel olarak kullanılan bir kavramdır" (Protte ve O'Kefee,

1992:319). “Toplumların biriktirdiği somut ve somut olmayan tüm kültürel değerler, kültür mirası olarak adlandırılır ve toplumun ilerleyebilmesi için sonraki kuşaklara aktarılmasını gerekli kılar” (Bülbül, 2016:682). “Bir halkın kültürel mirası; sanatçıların, mimarların, müzisyenlerin, yazarların, bilim adamlarının yapıtlarını, aynı zamanda bunların içinde adı bilinmeyen sanatçıların yarattığı eserleri, insanların maddi olmayan ifadelerini ve genelde topluma anlam veren tüm değerleri içerir. Kültürel miras insanların yaratıcılığını ifade eden; diller, törenler, inançlar, tarihi yerler ve anıtlar, edebiyat, sanat eserleri, arşivler ve kütüphaneler gibi hem somut hem de somut olmayan eserleri içerir” (UNESCO, 1982:43).

Görsel Sanatlar Eğitimi ve Kültür İlişkisi

“Toplumsal hayatta ortaya çıkan sosyal, politik, ekonomik vb. etmenler ülkelerin eğitim sistemlerinin geleceğini etkilemekte ve çeşitli eğitim sistemlerinin ön plana çıkmasını sağlamaktadır” (Çağlayan, 2020:147). Söz konusu eğitim sistemlerinin temelini oluşturan felsefeler, kültür ve kültürel mirasın aktarımında eğitimin önemini ortaya koymakta ve gelecek kuşaklara miras aktarma görevinin eğitim ile sağlanabileceğini ifade etmektedir. “Cumhuriyet’in ilk yıllarında sanat, eğitim işlevini üstlenmiş ve yeni kurulan toplumsal ve kültürel düzenin halka benimsetilmesinde bir araç olarak kullanılmıştır” (Öndin, 2003:69).

“Kültür, doğumdan sonra kazanılır ve öğrenilir. Öğrendiği bilgileri ve kazandığı alışkanlıkları, kendisinden sonra gelenlere aktarabilen tek varlığın insan olduğunu söyleyebiliyoruz” (Demirel ve Kaya, 2006:4). “Ulusal kültürün örgün eğitim kurumu içinde öğretilmesi, en başta Türkçe ve tarih olmak üzere sosyal bilgiler dersleriyle sağlanmaktadır” (San, 2019:52). Milli Eğitim programlarındaki derslerin özel amaçları arasında kültür ve kültürel mirasın bulunduğu anlaşılmaktadır. Sosyal Bilgiler, Türkçe, Görsel Sanatlar, Müzik, Tarih, Coğrafya ve Türk Dili ve Edebiyatı derslerinin öğretim programları araştırmacılar tarafından incelenmiş ve kültürel mirasa yönelik özel amaçlar belirlenmiştir. Kültürel mirasın özel amaçlardaki yeri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kültürel Mirasın Özel Amaçlardaki Yeri

Ders	Kademe	Kültürel mirasa yönelik özel amaçlar
Sosyal Bilgiler	İlkokul Ortaokul	“Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri amaçlanmaktadır.”
Türkçe	İlkokul Ortaokul	“Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel , sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.”
Görsel Sanatlar	İlkokul Ortaokul	“Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır.”

Müzik	İlkokul Ortaokul	“Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak amaçlanmaktadır.”
Tarih	Ortaöğretim	“Toplumsal birlik ve dayanışmanın sağlanması ve sürdürülmesinin yanı sıra millî kimliğin oluşmasında ortak tarihin rolünü kavrayarak kültürel ve tarihî mirasa sahip çıkan bireyler olarak yetiştirmeleri amaçlanmaktadır.”
Coğrafya	Ortaöğretim	“Bölgesel ve küresel düzeyde etkin olan çevresel, kültürel , siyasi ve ekonomik örgütlerin uluslararası ilişkilerdeki rolünü kavraması amaçlanmaktadır.”
Türk Dili ve Edebiyatı	Ortaöğretim	“Türk edebiyatına ait eserler aracılığıyla millî, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları amaçlanmaktadır.”

Kaynak: MEB, 2018a

Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Sosyal Bilgiler, Coğrafya, Görsel Sanatlar ve Müzik derslerinin özel amaçlarında kültürel miras aktarımı ile ilişkili ifadeler yer almaktadır.

Kültürel mirasın sanat ve eğitim yoluyla aktarılmasında disiplinlerarası boyutun varlığını anlaşılmaktadır. Disiplinlerarası boyut “iki ya da daha çok disiplinin ya da inceleme alanının birbirlerini karşılıklı olarak etkilemeleri biçiminde tanımlanabilir” (Edeer, 2005:79). Sanat eğitimi pek çok disiplinden beslenebilen disiplinlerarası bir alan olarak tanımlanabilir. Bu niteliği sayesinde sanat, kültür, kültürel miras ve eğitim kavramları sanat eğitiminin ana içeriğini oluşturmaktadır. “Sanat eğitimi, genel eğitimin önemli bir parçası olarak kabul edilebilir. Ancak, sanatın bir özgünlük ve bireysel yaratıcılık olgusu olduğunu dikkate alırsak, sanat eğitiminin kendine özgü çok özel yasalarının ve ilkelerinin varlığını da kabul etmek zorundayız. Bu nedenle, sanat eğitiminin eğitim dizgesi içerisindeki yerinin çok iyi belirlenmesi gerekir” (Gençaydın, 1993:19).

“Sanat ve kültür eğitimi, eğitimin en geniş ve kapsamlı tanımı içinde yer alır. Görsel sanatlar ve kültür eğitimi ise bu eğitimin en vazgeçilmez dallarından biridir” (Kırıçoğlu, 2014:2). Kırıçoğlu’ya göre (2014:2); görsel sanatlar ve kültür eğitiminin amacı “öğrenciyi;

- Kültür değerlerini anlamaya, yaşamı biçimlendiren görsel imgelerin etkin gücünü bilmeye, eleştirel bakış açısı ile bu imgeleri çözümlenmeye yönelik bilinçlendirmeye,
- Geliştirdiği eleştirel bakışla güzel adına gördüğü olumsuzlukları, beğeni eksikliğini eleştirmeye, değiştirmeye, bu konuda toplumu dönüştürmeye yönelik tepkisini ortaya koymaya,
- Görsel imgelerin hangi bağlamlarda kişinin kimliğini etkilediğini, bu kimliğin oluşmasındaki katkısını öğrenmeye,
- Sanatıyla, edindiği görsel deneyimlere kişisel anlamda katkı sağlayarak tepki vermeye,

- Kendini, kültürel kimliğini ortaya koyarak oluşturduğu sanat yapıtlarıyla anlatmasına olanak sağlamaya yönelik eğitmektir.”

“Görsel sanatlar dersinin ana amacı; bireyin kendini ifade etmesini sağlamak, sanatsal becerilerini geliştirmek, kültür ve sanat eserlerine karşı farkındalığını arttırmak ve estetik bilinç kazandırmaktır” (MEB, 2018:8).

Görsel sanatlar dersi sayesinde;

- “Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,
- Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel Sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Görsel Sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir” (MEB, 2018:8) amaçlanmaktadır.

Öğretim programında ifade edilen temel amaçların öğrencilere kazandırılması amacıyla; görsel iletişim ve biçimlendirme, kültürel miras ve sanat eleştirisi ve estetik olmak üzere üç öğrenme alanı belirlenmiştir. Öğretim programı kazanımlarının; 67 tanesinin (%47) Görsel İletişim ve Biçimlendirme, 44 tanesinin (%30) Sanat Eleştirisi ve Estetik ve 34 tanesinin (%23) Kültürel Miras ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Kültürel miras alanı ile ilişkili olan Görsel Sanatlar dersi kazanımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Kültürel Miras Alanı Kazanımları

Sınıf Düzeyi	Kazanım
1. Sınıf	G.1.2.1. Sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder. G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler.
2. Sınıf	G.2.2.1. Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar. G.2.2.2. Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler. G.2.2.3. Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir. G.2.2.4. Müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, ören yeri vb. mekânların sanat açısından önemini ifade eder. G.2.2.5. Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar.

3. Sınıf	<p>G.3.2.1. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.</p> <p>G.3.2.2. Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.</p> <p>G.3.2.3. Sanat eserlerinin madde, form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi açıklar.</p>
4. Sınıf	<p>G.4.2.1. Sanatçı ve zanaatkârın rollerini söyler.</p> <p>G.4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.</p> <p>G.4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.</p> <p>G.4.2.4. Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.</p> <p>G.4.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekleri söyler.</p>
5. Sınıf	<p>G.5.2.1. Yerel kültüre ait motifleri açıklar.</p> <p>G.5.2.2. Farklı kültürlerin sanatı ve sanatçıları arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.</p> <p>G.5.2.3. Geçmişte ve günümüzde yapılmış olan sanat eserleri arasındaki farklılıkları söyler.</p> <p>G.5.2.4. Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirir.</p> <p>G.5.2.5. Kullanılan sanat malzemeleri ile görsel sanat alanındaki meslekleri ilişkilendirir.</p>
6. Sınıf	<p>G.6.2.1. Bir sanatçının eserlerinde seçtiği konuyu, kullandığı malzeme ve tekniği açıklar.</p> <p>G.6.2.2. Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler.</p> <p>G.6.2.3. Toplumda geleneksel sanatların rolünü açıklar.</p> <p>G.6.2.4. Anadolu uygarlıklarına ait eserleri müzeler aracılığıyla inceler.</p> <p>G.6.2.5. Görsel sanatlar, tarih ve kültürün birbirlerini nasıl etkilediğini açıklar.</p> <p>G.6.2.6. Görsel sanatlardaki meslekler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.</p>
7. Sınıf	<p>G.7.2.1. Sanat eserlerindeki üslupları açıklar.</p> <p>G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.</p> <p>G.7.2.3. Sanatçıların topluma sağladığı katkıları açıklar.</p> <p>G.7.2.4. Tarihî olayların sanat eserleri üzerindeki etkisini inceler.</p>

8. Sınıf	G.8.2.1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.
	G.8.2.2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.
	G.8.2.3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.
	G.8.2.4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.

Kaynak: MEB, 2018b

Tablo 2'deki veriler, kültürel miras alanına ait 34 kazanımın tüm sınıf düzeylerinde yer aldığını göstermektedir. Öğrencilerin düzeyleri dikkate alınarak belirlenen kazanımlar; 1. Sınıfta 2 tane, 2. Sınıfta 5 tane, 3. Sınıfta 3 tane, 4. Sınıfta 5 tane, 5. Sınıfta 5 tane, 6. Sınıfta 6 tane, 7. Sınıfta 4 tane ve 8. Sınıfta 4 tane olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2'de yer alan kazanımların kültürel miras kavramına ait temalar altında toplandığı söylenebilir. Temel aldıkları ana kavrama bağlı olarak ortaya çıkan temalar; sanat eserinde biçim-içerik (8), sanatçı ve zanaatkar (7), müze, sanat galerisi veya atölye (6), sanat, tarih ve kültür ilişkisi (4), farklı kültürler (4), geleneksel sanat (4), Türk kültürü (3), mimari (3), motif (2) ve Anadolu kültürü (1) kategorilerine ayrılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Görsel sanatlar dersinin sanat ve kültür ilişkisi bağlamında incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Kültürel miras, görsel sanatlar dersi öğretim programında bir öğrenme alanı olarak tanımlanmıştır. Görsel sanatlar dersi öğretim programındaki bu durum, sanat eğitiminin kültürel miras aktarımında önemli bir işlevi olduğunu göstermektedir. "Sanat geçmişle bugün arasında bir köprü oluşturmakta kültürel geçmişin tarihi duyarlılığı sanat eğitimi yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Kültürel zenginliklerini anlayan, koruyan ve sanat ürününe dönüştürebilen bireyler ancak sanat eğitimi ile yetiştirilebilir" (Özgür, 2004:4).

Görsel sanatlar dersi öğretim programındaki kazanımların kültürel miras ile ilişkisi incelenmiş ve ilgili kazanımların sanatsal üretim sürecinin önemli aktörleri olan sanatçılar ve zanaatkarları ve sanat eserlerinin çeşitli özelliklerini aktarmaya yönelik olduğu sonucuna varılmıştır. Alan uzmanlarının görüşlerine göre görsel sanatlar dersi gerek gelişen dünyanın sunduğu farklı çözümler gerekse farklı disiplinlerle olan ilişkisi sayesinde her geçen gün daha hibrid bir yapıya ulaşmaktadır. Günümüzde, görsel sanatlar dersinin yalnızca yetenekle ilişkili bir ders olmadığını aynı zamanda kültürel miras aktarımında da önemli görevleri üstlendiğini söylemek mümkündür. Bu doğrultuda geleceğin bireylerini yetiştirmekle görevli olan eğitimcilerin kültürel mirasla ilgili konularda kendilerini devamlı olarak geliştirmeleri ve sanatın birleştirici gücünden yararlanmaları önerilebilir. Sanat ile şekillenen kültür, sanat eğitimiyle gelecek nesillere aktarılacaktır.

Kaynakça

- Bağlı, M. (2010). Modernizme direnen estetik. İstanbul: Kapı Yayıncılık.
- Bülbül, H. (2016). Müze ile eğitim yoluyla ortaokul öğrencilerinde kültürel miras bilinci oluşturma. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6(3), 681-694.
- Bozkurt, N. (2014). Sanat ve estetik kuramları. Ankara: Sentez Yayıncılık.
- Çağlayan, E. (2020). Sanat eğitiminin geleceğinde okul dışı öğrenme ortamlarının yeri ve önemi. İnfomal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi, 5(2), 145-158.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2006). Eğitim ile ilgili temel kavramlar. Ö. Demirel & Z. Kaya (Eds.), Eğitim bilimine giriş içinde (s.1-22). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Diker, O. ve Deniz, T. (2017). Coğrafya ve tarih perspektifinden somut kültürel miras ve Türkiye (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gençaydın, Z. (1993). Sanat eğitimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Edeer, Ş. (2005). Sanat eğitiminde disiplinlerarası yaklaşım, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19, 78-84.
- Edman, I. (1977). Sanat ve insan estetiğe giriş (2. Baskı). (Çev: T. Oğuzkan). İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri.
- Gökalp, Z. (2019). Türkçülüğün esasları. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Keser, N. (2005). Sanat sözlüğü. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kırıçoğlu, O. T. (2014). Sanat bir serüven. Ankara: Pegem Akademi.
- Köse, S., Tetik, S., ve Ercan, C. (2001). Örgüt kültürünü oluşturan faktörler, Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 219-242.
- Moran, B. (2007). Edebiyat kuramları ve eleştiri (16. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Oğuz, E. S. (2011). Toplum bilimlerinde kültür kavramı. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 28(2), 123-139.
- Özgür, E. S. (2004). Küreselleşme sürecinde kültür aktarımında sanat (resim-iş) eğitiminin önemi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Prott, L. V. ve O'Kefee, P. J. (1992). 'Cultural heritage' or 'cultural property'. International Journal of Cultural Property, 1(2), 307-320. <https://doi.org/10.1017/S094073919200033X>
- San, İ. (2019). Sanatlar, eğitim ve kültür sanatlar eğitimi. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- San, İ. (1985). Sanat ve eğitim. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Vecco, M. (2010). A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible. Journal of Cultural Heritage, 11, 321-324.

İnternet Kaynakçası

TDK (2021). Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr> [Erişim Tarihi: 20.01.2021].

UNESCO (2001). The Records of the 31st session of the General Conference. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000124687.page=67> [Erişim Tarihi: 12.02.2021].

UNESCO. (1982). Mexico City declaration on cultural policies: World conference on cultural policies. <http://unesdoc.unesco.org> [Erişim Tarihi: 14.02.2021].

MEB (2018a). Öğretim programları. <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> [Erişim Tarihi: 04.02.2021]

MEB (2018b). Görsel sanatlar dersi öğretim programı. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=358> [Erişim Tarihi: 04.02.2021]